T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/176
KARAR NO : 2026/347
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Belediyenin evsel katı atık bedelinin iptali istemiyle açılan davanın, özel hukuk hükümleri kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : C. S. T. v. T. A.
Vekili : Av. K. T.
Davalı : Tepebaşı Belediye Başkanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirketin Eskişehir ili, Tepebaşı ilçesinde bulunan Alışveriş Merkezindeki 7 adet sinema salonunun işletmeciliğini yaptığını, davalı belediye tarafından evsel katı atık ücreti adı altında toplam 521.466,06 TL'lik tahakkuk yazısının 29/05/2025 tarihinde müvekkili şirkete tebliğ edildiğini, 2872 sayılı Çevre Kanununun 11 ve geçici 1. maddeleri uyarınca davalı belediyenin bu konuda işlem yapma yetkisi bulunmayıp yetkinin Büyükşehir Belediyesinde bulunduğunu, borç tahakkuk ettirilirken bakanlık uygulamasına, bu konuda bakanlık tarafından 27/10/2010 tarih ve 27742 sayılı R.G'de yayımlanan Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesine Dair Yönetmelik ve Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuzda gösterilen ilkelere aykırı davranıldığını, davalı tarafından talep edilen bedelin hangi kriter ve hangi tarifeye göre hazırlandığının belli olmadığını, Yönetmeliğin 22. maddesinin 1. fıkrasına göre, atık su ve evsel atık hizmetlerine ait ücretlendirmenin yapılan hizmetin karşılığı olarak müstakilen düzenli aralıklarla su faturaları üzerinden yapılması gerektiğini, bu işlem yönünden ise Büyükşehir Belediyelerinin yetkili kılındığını, öncelikli olarak müvekkili şirket ile sözleşme yapılması gerekirken yapılmayıp tarifelerin belirlenmediğini, Bakanlık yazısı ve belirtilen mevzuat hükümleri nazara alındığında davalı belediyenin yaptığı işlemin açıkça hukuka aykırı olduğunu, sinema salonlarının fiziksel nitelikleri, işleyişi dikkate alınmadan, ortalama maliyetler gözetilmeden usul ve kanuna aykırı şekilde fahiş miktarda tahakkuk yapıldığını, işlem dayanağı olarak hiçbir belge verilmediğini belirterek, davalı idare tarafından müvekkili şirket aleyhine tahakkuk ettirilen 521.466,06 TL evsel katı atık bedelinin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Eskişehir 2. Sulh Ceza Hâkimliği 15/09/2025 tarih ve D.İş.No:2025/3437 sayılı kararı** ile, dosya kapsamından itiraz eden aleyhinde, herhangi bir idari para cezası uygulanmadığı, borç tahakkukunun söz konusu olduğu, bu hususun idari işlem niteliğinde olduğu ve açılan davada idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İtiraz eden vekili tarafından borç tahakkukuna ilişkin hakimliğimiz*nezdinde itirazda*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden evunGyw - OxQ1YZH - ehchvn+ - ELZ89o= ile erişebilirsin

bulunulmuş ise de; kabahatler kanununa göre Sulh Ceza Hakimliğine idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı başvuru yapılabileceği, dosya kapsamında herhangi bir idari para cezası uygulanmadığı, itiraz eden aleyhine borç tahakkunun söz konusu olduğu, bu hususun idari işlem netiliğinde olduğu ve idari yargıya başvurulması gerektiği kanaati hasıl olduğundan 5326 sayılı yasanın 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun görev yönünden reddine..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde (Vergi Mahkemesinde) dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Eskişehir 1. Vergi Mahkemesi 20/11/2025 tarih ve E.2025/909, K.2025/702 sayılı kararı ile, uyuşmazlık konusu tahakkuk fişi içeriğinin, katı atık bedeli ile katı atık katma değer vergisinden oluştuğu, dava konusu tahakkuk fişinin katı atık bedellerinden oluşan kısmı ile katı atık katma değer vergilerinden oluşan kısmı arasında maddi ve hukuki anlamda bağlılık ya da sebep-sonuç ilişkisi bulunmadığı, bu nedenle uyuşmazlık konusu tahakkuk fişinin katı atık bedellerinden oluşan kısmının iptali istemiyle bir dava, katı atık katma değer vergisinden oluşan kısmının iptali için bir dava açılması gerekirken tek dilekçe ile açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

5. Davacı vekili bu kez, yenileme dilekçesi ile, aynı hukuki nedenlerin yanında davalı belediye tarafından aynı katı atık ile ilgili olarak iki bedel tahsil edildiğini, müvekkili şirketin sinema faaliyetini sürdürdüğü Alışveriş Merkezinin zaten katı atık vergisini ödediğini, müvekkili şirkete ve diğer kiracılara bunu ortak gider adı altında rücu ederek tahsil ettiğini, bu şekilde müvekkili şirketin iki kez katı atık vergisi ödemekle karşı karşıya kaldığını, bu durumun Alışveriş Merkezi yönetiminden sorulması gerektiğini belirterek, müvekkili şirkete tahakkuk ettirilen 434.561,04 TL evsel katı atık bedelinin iptali istemiyle idari yargı yerinde (İdare Mahkemesinde) dava açmıştır.

6. Eskişehir 1. İdare Mahkemesi 08/01/2026 tarih ve E.2025/1645, K.2026/11 sayılı kararı ile, dava dilekçesinin, Eskişehir 1. Vergi Mahkemesinin 20/11/2025 tarih ve E: 2025/909, K: 2025/702 sayılı dilekçe ret kararı üzerine düzenlenen yenileme dilekçesi olduğu, bakılan davada her ne kadar davacı tarafından 2025/1 ila 2025/6 dönemlerine ilişkin işlemin iptali istenilmekte ise de, dava dilekçesinin 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesine uygun şekilde düzenlenmediği gerekçesiyle reddine karar verilmesi ve bunun üzerine davacı tarafından ayrı ayrı dava açılması durumunda, yenilenen davaların, dilekçe ret kararının verildiği yargı yerinde açılması gerektiğinden, esas kaydının kapatılması suretiyle dosyanın Eskişehir 1. Vergi Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

7. Eskişehir 1. Vergi Mahkemesi 29/01/2026 tarih ve E.2026/42, K.2026/26 sayılı kararı ile, dava konusu tahakkuk fişinde iptali istenen kısmını oluşturan kamu alacağının; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük niteliği taşımadığı ve tarifelerle ilgili bulunmadığı, dolayısıyla vergi ve benzeri mali yükümlülük kapsamında bir kamu alacağı olmadığından dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, idari yargıda genel görevli idare mahkemesinin görevine girmesi nedeniyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiştir.

8. **Eskişehir 1. İdare Mahkemesi 25/02/2026 tarih ve E.2026/143 sayılı kararı** ile, dava konusu işlemin sözleşmeden kaynaklanan alacak/borç ilişkisinden doğduğu ve uyuşmazlığın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden evunGyw - OxQ1YZH - ehchvn+ - ELZ89o= ile erişebilirsin

yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri ile dosyada bulunan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden; atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesi konusunda anılan hizmetleri sağlayacak idarelere takdir yetkisi verildiği, hizmeti alan gerçek ve tüzel kişilerin ise bu hizmetlere karşılık olarak abone olmak zorunda olduğu; ayrıca, atıksu altyapı yönetimleri ve/veya evsel katı atık idarelerinin hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacak her abone ile karşılıklı sözleşme yapmakla yükümlü olacakları, buna göre de davalı belediye tarafından istenilen katı atık toplama, taşıma ücretlerinin -henüz kurulmamış olsa dahi- abonelik sözleşmesinden doğduğu kanaatine varılmaktadır.*
>
> *Nitekim, katı atık toplama ücretine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bir davada, Uyuşmazlık Mahkemesinin 03.05.2021 tarih ve E:2021/227, K:2021/312 sayılı kararıyla söz konusu ücretin, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesi ile kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu, idarenin faaliyet alanıyla ilgili olarak yürürlüğe koyduğu yönetmelik ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminin idari yargı yerinde; abonman sözleşmesine dayanan bir alacak-borç ilişkisi kapsamındaki katı atık toplama bedelinin tahsiline ilişkin davaların ise adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği, uygulamanın bu doğrultuda istikrar kazandığı belirtilmektedir.*
>
> *Bu itibarla; dava konusu işlemin sözleşmeden kaynaklanan bir alacak niteliğinde olduğu ve uyuşmazlığın sözleşmeden kaynaklanan alacak-borç ilişkisinden doğduğu anlaşıldığından, işbu davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır..."*

9. Eskişehir 1. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ekinde adli yargı dava dosyası sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

10. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun *"İzin alma, arıtma ve bertaraf etme yükümlülüğü"* başlıklı 11. maddesi ilgili kısımları şöyledir:

> *"(Değişik: 26/4/2006-5491/8 md.)*
>
> *Üretim, tüketim ve hizmet faaliyetleri sonucunda oluşan atıklarını alıcı ortamlara doğrudan veya dolaylı vermeleri uygun görülmeyen tesis ve işletmeler ile yerleşim birimleri atıklarını yönetmeliklerde belirlenen standart ve yöntemlere uygun olarak arıtmak ve bertaraf etmekle veya ettirmekle ve öngörülen izinleri almakla yükümlüdürler.*
>
> *...*
>
> *Geri kazanım imkânı olmayan atıklar, yönetmeliklerle belirlenen uygun yöntemlerle bertaraf edilir.*
>
> *Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz.*
>
> *..."*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden evunGyw - OxQ1YZH - ehchvn+ - ELZ89o= ile erişebilirsin

11. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları"* başlıklı 15. maddesinin (d) bendi şöyledir:

"d) özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak"

12. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun *"Ücrete Tabi İşler"* başlıklı 97. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 4/12/1985 – 3239/125 md.)
Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (…)[39] için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.
(İkinci fıkra iptal: Anayasa Mahkemesinin 31/3/1987 tarihli ve E: 86/20, K.: 87/9 sayılı kararı ile)."

13. Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmeliğin amacı; atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atıksu altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

14. Yönetmeliğin *"Dayanak"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik:RG-2/2/2019-30674)
(1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 11 inci maddesine ve 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 97 nci ve 103 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır."

15. Yönetmeliğin *"Tanımlar"* başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;
a) Abone: Su ve atıksu ve katı atık hizmetlerinden faydalanan ve/veya faydalanacak gerçek veya tüzel kişiyi,
b) Atıksu altyapı yönetimleri: Atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden; büyükşehirlerde 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunla belirlenen kuruluşları, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeleri, 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanununa istinaden bu amaçla kurulmuş idare birlikleri, bunların dışında iskâna konu her türlü kullanım alanında valiliğin denetiminde bu alanları kullananları, serbest ve/veya endüstri bölgelerinde bölge müdürlükleri, kültür ve turizm koruma ve gelişme bölgelerinde, turizm merkezlerinde Kültür ve Turizm Bakanlığı veya yetkili kıldığı birimleri, organize sanayi bölgelerinde organize sanayi bölgesi yönetimini, küçük sanayi sitelerinde kooperatif başkanlıklarını, mevcut yerleşim alanlarından kopuk olarak münferit yapılmış tatil köyü, tatil sitesi, turizm tesis alanları ve benzeri kullanım alanlarında ise site yönetimlerini veya tesis işletmecilerini,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden evunGyw - OxQ1YZH - ehchvn+ - ELZ89o= ile erişebilirsin

c) Atık üreticisi: Faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işleme, karıştırma veya diğer işlemleri yapan herhangi bir gerçek veya tüzel kişiyi,

ç) Atık sahibi: Atık üreticisini veya atığın sahibi olan gerçek ve tüzel kişileri,

...

e) Evsel katı atık idareleri: Büyükşehir belediyelerini, diğer belediyeleri ve belediye birliklerini,

...

m) Ücret: 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44 üncü maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisi ile aynı Kanunun 87 nci maddesi uyarınca kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve 2560 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelini de içerecek şekilde; atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık ve atıksu hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değeri,

ifade eder."

16. Yönetmeliğin *"Abonelik"* başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"Atık su altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olması zorunludur"

17. Yönetmeliğin "*Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(1) Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır.

(2) Evsel katı atık hizmetlerine ait ücretler belirlenirken, atık üreticisinin ürettiği atık miktarı aşağıdaki birimlerden biri veya birkaçı kullanılarak tespit edilebilir:

a) Atık ağırlığı,

b) Konteyner sayısı, konteyner hacmi, konteyner doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,

c) Atık toplama aracı sayısı, araç hacmi, araç doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,

ç) Atık üreticilerinin hanehalkı büyüklüğü, hastanelerde yatak sayısı, okullarda öğrenci sayısı gibi belirli özelliklerine göre belirlenebilecek sabit atık üretim değerleri."

18. Yönetmeliğin "*Evsel katı atık tarife türleri"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"(1)Evsel katı atık hizmetleri atık miktarı belirleme yöntemine göre aşağıda sayılan iki farklı tarife türü üzerinden ücretlendirilebilir:

a) 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre hesaplanmış ve değişken ücretlerden oluşan tarife,

b) Kirleten öder ilkesi dikkate alınarak ve 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre idareler tarafından hesaplanmış ve üretilen atık miktarını atık üreticilerinin etkileyemediği sabit tarifeler.

(2) Evsel katı atık idareleri her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirlerler."

19. Yönetmeliğin *"Faturalandırma"* başlıklı 22. maddesi şöyledir:

"Atıksu ve evsel katı atık hizmetlerine ait ücretlendirme yapılan hizmetin karşılığı olarak müstakilen, düzenli aralıklarla su faturaları üzerinden yapılır."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden evunGyw - OxQ1YZH - ehchvn+ - ELZ89o= ile erişebilirsin

B. Yargı Kararları

20. Su abonesi olmayan kişi hakkında İSKİ Tarifeler Yönetmeliği hükümlerine göre tahakkuk ettirilen atık su bedeline ilişkin faturanın iptali istemiyle açılan bir davada, İstanbul 3. Vergi Mahkemesi'nce, dava konusu bedelin vergi, resim, harç benzeri mali yüküm olduğu kabul edilmek suretiyle işin esası hakkında verilen kararı temyizen incelemekte olan Danıştay Dokuzuncu Dairesi tarafından, iş yerinde yer altı suyunun kullanılması nedeniyle İSKİ tarafından istenen atık su bedelinin vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük olmayıp, akdi nitelik taşıdığı kanaatine varıldığından bahisle temyiz incelemesi ertelenerek, 2247 sayılı Kanun'un 20. maddesine göre görevli yargı yerinin belirlenmesi için başvuruda bulunulması üzerine, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; 14/10/1991 tarih ve E.1991/29, K.1991/29 sayı ile, gerek 2560 sayılı Kanun'un 23. maddesi gerekse buna dayanılarak çıkarılan İSKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 5., 16. ve 17. maddelerinde, İSKİ'ye ait kanalizasyonu kullananlardan atık su bedelinin tarifeye göre alınacağının açıkça belirtildiği ve bunun taraflar arasında bir sözleşmeye dayandırılacağının hükme bağlandığı, buyurucu nitelikteki bu hükmün sözleşme yapılmaksızın atık su üretenleri de sözleşme yapmakla yükümlü kıldığı, bu hükme uymayanların sözleşme yapma durumunda olmaları nedeniyle atık su bedeli ödemekten kaçınmalarına olanak bulunmadığı, sözleşmeden kaçınmanın söz konusu bedelin ödenmesinden kurtulma sonucunu doğurmayacağı ve bunların da sözleşmeli sayılmalarının gerektiği, öte yandan Kanun ve Yönetmelik ile öngörülen usul ve esaslara göre İSKİ tarafından düzenlenen tarifelerle tespit edilen atık su bedelinin Anayasa'nın 73. maddesinde öngörüldüğü biçimde kanunla konulan vergi, resim, harç ve benzeri bir mali yükümlülük olduğundan söz edilemeyeceği, bu itibarla, atık su bedeli, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük olmayıp, özel hukuk alanındaki alacak-borç ilişkisini içeren abonman sözleşmesine dayalı ve idarece düzenlenen bir tarife uyarınca alınan bir bedel olduğundan, bu konuyla ilgili anlaşmazlığın çözümünün adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle ve Anayasa Mahkemesi'nin 14/02/1991 tarihli ve E.1990/18, K.1991/4 sayılı kararında yazılı gerekçede de bu görüşün kabul edildiğinden bahisle, Danıştay Dokuzuncu Dairesince yapılan başvurunun kabulü ile uyuşmazlık konusu davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğine karar vermiştir. Bu karar 26/11/1991 tarihli ve 21063 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

21. Anayasa Mahkemesinin 08/05/1991 tarihli ve 20865 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14/02/1991 tarihli ve E.1990/18, K.1991/4 sayılı kararında, atık sular karşılığı alınacak bedelin niteliği sorunu, ayrı bir başlık altında ele alınmış ve aynen şöyle denilmiştir:

> *"Vergi benzeri mali yükümlülüklerin en belirgin özellikleri genellikle, bir kamu hizmeti karşılığında kamu gücüne dayanılarak tek taraflı yükletilmeleri, harç ve resme göre, daha çok ücret görünümünde olmalarıdır.*
>
> *Atık su bedeli, kullanılmış suların uzaklaştırılması karşılığında yapılacak bir tarifeye ve abonman sözleşmesine göre alınmaktadır. Başka bir deyişle, idareyle kişi arasında sözleşmeyle alacak- borç ilişkisi doğmakta, ödenecek miktar İSKİ ile kişi arasında abonman sözleşmesiyle özel hukuk ilişkisi kurulmasından sonra yapılan hizmet karşılığında maliyet- kâr esasına göre belirlenmektedir. Ödemenin hukuksal dayanağı, kamu gücüne değil, tarifeye ve iki taraf arasında yapılan abonman sözleşmesine dayanmaktadır. Nitekim, ödemelerin yapılmaması durumunda İSKİ alacağını, Amme Alacaklarının Tahsili Hakkındaki Yasa'ya göre değil, özel hukuk ilişkisi içinde ilgili Yasa'ya göre alacaktır. Abone ile İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) arasında yapılan abonman sözleşmesi, daha çok "tip" sözleşme görünümündedir. Hizmetten yararlanan kişinin, sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılımı (iltihakı) söz konusudur. Ancak bu durum, idareyle kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini, kamu hukuku ilişkisine dönüştürmez. Çünkü, birçok durumda hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğu, işin, çoğunlukla, tip sözleşmelerle ve kişilerin katılımıyla*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden evunGyw - OxQ1YZH - ehchvn+ - ELZ89o= ile erişebilirsin

gerçekleşebilmesini olanaklı kılmaktadır..."

Açıklanan nedenlerle, atık suların uzaklaştırılması karşılığında alınan ücretlerin vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük olarak kabul edilmemesi gerekir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

22. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 22247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, davacı vekili tarafından katı atık bedeli ile katı atık katma değer vergisinin toplamından oluşan 521.466,06 TL yönünden adli yargı yerinde dava açıldığı, Vergi Mahkemesince uyuşmazlık konusu tahakkuk fişinin katı atık bedellerinden oluşan kısmının iptali istemiyle bir dava, katı atık katma değer vergisinden oluşan kısmının iptali için bir dava açılması gerektiğinden bahisle dilekçe ret kararı verildiği, bu karar üzerine davacı vekilince sunulan yenileme dilekçesi ile 2025/1 ila 2025/6. dönemlerine ilişkin 434.561,04 TL'lik evsel katı atık bedelinin iptalinin talep edildiği, buna göre adli ve idari yargı yerlerinde ortak talep olan "434.561,04 TL'lik evsel katı atık bedelinin iptali" yönünden görev uyuşmazlığının doğduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

23. Raportör-Hâkim Hatice COŞKUN'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

24. Dava, davalı idare tarafından davacı şirket aleyhine tahakkuk ettirilen evsel katı atık bedelinin iptali istemiyle açılmıştır.

25. Dava konusu olayda, davalı belediye tarafından 29/05/2025 tarihli *"katı atık ücreti tahakkuk fişi"* ile davacı şirket hakkında *"katı atık bedeli"* adı altında 2025/1 ila 2025/6. dönemlerine ilişkin olarak KDV dahil toplam 521.466,06 TL'nin tahakkuk ettirildiği, davalı belediye tarafından sunulan 04/07/2025 tarihli cevap dilekçesinde, dava konusu işlemin dayanağının 27/10/2010 tarih ve 27742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Tarifelerinin Belirlenmesine Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik olduğunun, bu yönetmelik esas alınarak davalı Belediyece 06/03/2025 tarihli ve 90 karar numaralı Meclis Kararının yürürlüğe konulduğunu, davalı Belediyenin sorumluluk alanındaki yerlere ilişkin ayrı ayrı başlıklar altında tarifelerin belirlendiğini, 06/03/2025 tarihli Belediye Meclis Kararında belirtilen *"Tablo 7"* kapsamında hesaplama yapılıp tahakkuk yapıldığının ve davacı şirkete tebliğ edildiğinin belirtildiği; davacı şirket tarafından ise söz konusu evsel katı atık ücretinin iptali istemiyle eldeki davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

26. Belediye, belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden evunGyw - OxQ1YZH - ehchvn+ - ELZ89o= ile erişebilirsin

sahip kamu tüzel kişisini ifade etmektedir. Böyle olmakla birlikte, bu kuruluşun kişilere sağladığı hizmete ilişkin işlem ve eylemlerinin yargısal denetimini yapacak yargı düzenini belirleyebilmek için, işlem ya da eylemin özel hukuk ilişkilerinden veya kamusal yetkilerin kullanılmasından doğup doğmadığına bakmak gerekir.

27. Yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler ve ilgili mahkeme kararları da dikkate alındığında, davalı belediye tarafından düzenlenen evsel katı atık bedeli ödenmesine ilişkin işlemin, gerek belediye tarafından tesis edilmiş olması gerekse de Uyuşmazlık Mahkemesinin 16/06/2003 tarihli ve E.2002/57, K.2003/34 sayılı, 02/04/2007 tarihli ve E.2004/127, K.2007/31 sayılı hüküm uyuşmazlığının giderilmesine ilişkin kararlarında da açıklandığı üzere, bu işlemin vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük mahiyetini taşımaması hususları birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu ücretin özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu anlaşıldığından, alacak-borç ilişkisi kapsamındaki evsel katı atık bedelinin tahsiline ilişkin davanın adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerekmektedir.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Eskişehir 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Eskişehir 2. Sulh Ceza Hakimliğince verilen 15/09/2025 tarih ve D.İş.No:2025/3437 sayılı görevsizlik kararının, 434.561,04 TL'lik evsel katı atık bedeline ilişkin kısmının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Eskişehir 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Eskişehir 2. Sulh Ceza Hakimliğince verilen 15/09/2025 tarih ve D.İş.No:2025/3437 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ "434.561,04 TL'lik evsel katı atık bedeline ilişkin kısmının" KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden evunGyw - OxQ1YZH - ehchvn+ - ELZ89o= ile erişebilirsin